

Člověk „od přírody“

Čím se to vlastně stalo, že čerstvě narozený človíček je tak málo „vybaven“ či „připraven“ na ten „svět“, do něhož byl postaven, eventuálně „vržen“ (jak někteří myslitelé v minulém století rádi formulovali)? Proč je lidské mládě tak málo schopno přežít bez asistence třeba matky, často i otce? Něco podobného známe ovšem už na úrovni některých vyšších obratlovců; etologové apod. mluví v takových případech o tzv. „Nesthocker“ (na rozdíl od „Nestflüchtler“, kteří jsou s to se brzo po svém narození postavit na nohy a poměrně slušně se orientovat v nejbližším okolí, byť také za vydatné podpory rodičů nebo stáda apod.). Nicméně i v těchto případech je rozdíl mezi lidským novorozencem a čerstvým mládětem, ještě několik dní slepým a neschopným samostatného pohybu, značný. A mimořádné pozornosti si zaslouží upozornění Adolfa Portmanna, že člověk vlastně náleží (podle toho, jak vypadá struktura jeho počátečního embryonálního vývoje) nikoli do skupiny „Nesthocker“, ačkoli by to tak na první pohled vypadalo. Sám Portmann to vysvětluje tím, že se člověk rodí předčasně, dokonce o 12 měsíců dříve, než by podle všeho měl, tedy před polovinou svého embryonálního vývoje. Uvážíme-li Portmannovo zdůraznění charakteru kreseb na povrchu těla (přetržité kůže) některých živočichů, které zřejmě nelze vysvětlovat selekčním (evolučním) tlakem, zdá se být přinejmenším pravděpodobné, že k tak velké změně (posunu doby zrození) rovněž došlo nikoli pod selekčním tlakem, ale - v tomto případě dokonce s výsledkem selekčně užitečným - pod tlakem jakési anticipace vývoje na vyšší úrovni (např. zapojením embrya do sociálních vztahů a zejména do světa jazyka ještě v průběhu embryonálního vývoje). Kdyby se to potvrdilo, představovalo by to pozoruhodný doklad toho, že vývoj nemusí být jen nahodilým tápáním, korigovaným změnami vnějšími okolnostmi (prostředím).

(Písek, 140806-1.)